

Mnogi Gorenci, posebno pa uni, kateri prihajajo med bele Krajnce na dolensko, so že večkrat slišali imenovati "vilo", njenega pomena pa niso razumeli mogli. Kene je enkrat vprašal ~~star~~ nek star logovec iz Gorenškega, kaj ~~nek~~ vila pomeni, ali ni to morebiti kakšna coprnica?

Beli Krajnci si mislijo vilo lepo, tanko, u belo oblečeno žensko, ki ima oblast ljudem srečo deliti; ona prebiva - po starih pripovedkah - u velikih hostah in gorah, in popevaje troši dnevi u obilnosti vsega, česar umrljivi človek pozeledi čamore. Srečen in presrečen je, kdor jo polek na solnce opavati najde, ter se tako vstopi, da ji senco napravi. Ako on tudi dalje proči gre, mu vendar dar ne uide. Vila izbudosti se, opazi ji storjeno dobroto, in polna ljubeznive radosti proti dobrotniku ga skrbljivo išče, in ne neha, dokler ga ne najde; najdenega pa ljubko vpraša, kaj od nje zahteva (pogreva)? Kateri poda mu u obilju, česar je od nje pozelel. Torej se pogosto pripoveduje, da ta ali uni iz tega lučka toliko koz ali ovčac ima, ker je vilo u spanju našel in ji hlad naredil.